

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Управління витратами»

Ступінь освіти	Бакалавр
Освітня програма	«Фінанси, банківська справа та страхування»
Тривалість викладання	8 семестр 20/21 навч. р.
Заняття:	4 години на тиждень
Лекції	2 години на тиждень
Практичні	2 години на тиждень
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=2885>

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Онлайн-консультації: Microsoft Teams

Інформація про викладачів:

	Штефан Наталія Миколаївна, (лекції та практичні) доцент кафедри, кандидат технічних наук
	Персональна сторінка: https://eaf.nmu.org.ua/ua/pro_kaf/title_shtefan.php
	E-mail: shtefan.n.m@ nmu.one

1. Анотація до курсу

Обирайте **Управління витратами** у якості вибіркової дисципліни для формування індивідуальної освітньої траєкторії. На заняттях ми сконцентруємося на питаннях щодо організації фінансового контролінгу, методів і прийомів інформаційної підтримки, координації та контролю прийняття фінансово-економічних рішень.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни є надання системи теоретичних знань про закономірності формування витрат за видами, центрами відповідальності та носіями для мінімізації їх рівня та обґрунтування оптимальних господарських рішень, методології проведення аналізу їх величини.

Завдання курсу:

- опанування теоретичних основ та набуття практичних навиків управління витратами підприємств;
- опанування змісту та методів калькулювання витрат підприємства;
- навчити студентів творчо застосовувати спеціальні знання та прийоми суміжних наук під час проведення аналітичного дослідження, які допомагають розкрити стан діяльності досліджуваного підприємства та провести оцінку впливу факторів.

3. Результати навчання:

- Виявляти фактори, що зумовлюють рівень витрат.
- Аналізувати вплив структури і динаміки витрат на прибуток підприємства.
- Використовувати методи калькулювання собівартості та стимулювання економії ресурсів.
- Проводити ситуаційний аналіз на основі маржинального підходу.
- Оптимізувати розміри витрат операційної діяльності.
- Здійснювати оцінку сукупності витрат на трудові ресурси, капітал, земельні ресурси.
- Вміння підготувати звіти про прибуток на основі системи калькуляції собівартості з повним розподілом витрат і по змінних витратах.
- Мінімізувати витрати управління запасами.
-

4. Структура курсу

Календарний план курсу

Тижні	Тематика занять	Вид занять	Ресурси	Оцінка
1	Вступ до курсу. Політика курсу. Вимоги. Навчальні матеріали. Екзаменаційні білети. Академічна доброчесність. Теоретичні основи управління витратами. Сутнісна характеристика витрат.	Лекція	Силабус. Екзаменаційні білети. Навчальна література. 1	-
	Навчальна дискусія	Практика	Тести. Відповіді на запитання	10
2	Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку	Лекція	1, 5	-
	Вирішення практичних завдань	Практика	Тести, задачі	20
3	Аналіз, управління та контроль витрат підприємства. Бюджетне планування	Лекція	1,2,5	-
	Вирішення практичних завдань	Практика	Тести, задачі, обґрунтування пропозицій.	20
4	Формування витрат за місцями і центрами відповідальності	Лекція	1, 2 ,3,4	-
	Вирішення практичних завдань.	Практика	Задачі, обґрунтування пропозицій	10
5	Контроль витрат.	Лекція	1,2	-

Тижні	Тематика занять	Вид занять	Ресурси	Оцінка
	Вирішення практичних завдань	Практика	Тести, задачі	10
6	Колоквіум 1	Лекція	Тести і відкриті запитання	15
7	Колоквіум 2	Практика	Тести, контрольні запитання, розв'язання задач, задача есе	15
9	Підсумковий контроль, якщо поточний контроль менше 60 балів або за бажанням студента підвищити свою оцінку	Лекція	Екзаменаційний білет	—
	Підведення підсумків роботи за семестр, оголошення оцінок	Практика	Інтерактивний діалог	—

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На лекційних заняттях обов'язково мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.

Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p@nmu.one) на Microsoft Office 365.

Перевірений доступ з ПК чи мобільного гаджету до за стосунків Microsoft Office: Teams, Moodle.

На практичних заняттях необхідні калькулятори.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувач вищої освіти може отримати підсумкову оцінку з дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів. Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент має право виконувати підсумкову комплексну контрольну роботу за дисципліною, яка містить завдання, що охоплюють дисциплінарні результати навчання.

Поточна успішність складається з успішності за два колоквиуми (кожен максимально оцінюється у 15 балів) та оцінок за роботу на семінарських/практичних заняттях (оцінюється 5 занять, участь у занятті максимально може принести здобувачу вищої освіти 70 балів (3 – 10 балів; 2 – 20 балів)). Отримані бали за колоквиуми та семінарські/практичні заняття додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

<p>Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)</p>	<p>Підсумковий контроль за дисципліною відбувається письмово шляхом надання відповідей на питання у формі тестів, відкритих питань, задач та кейсів. Кількість балів за кожне питання наведена у екзаменаційних білетах. Відповіді на питання оцінюються шляхом співставлення з еталонними відповідями. Максимальна кількість балів за підсумкову контрольну роботу: 100</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>Подані у п.4 завдання практичних занять максимально оцінюються у 70 балів 5 занять (3 – 10 балів; 2 – 20 балів).</p>
<p>Колоквиуми</p>	<p>Охоплюють матеріали лекцій та практичних занять. Відбуваються письмово шляхом надання відповідей на питання у формі тестів, відкритих питань, задач та кейсів. Кількість балів за кожне питання наведена у екзаменаційних білетах. Відповіді на питання оцінюються шляхом співставлення з еталонними відповідями. Максимально оцінюються у 30 балів</p>

6.3. Критерії оцінювання *тестів та відкритих письмових та усних контрольних питань*:

1 правильна відповідь тесту оцінюється у 1 бал.

Відкрите питання – 1 правильна відповідь оцінюється в 5 балів, причому:
5 балів – відповідність еталону, наведення прикладів, доповнення еталону інформацією з додаткової літератури з посиланням на неї, правильна мова викладення матеріалу.

4 бали – відповідність еталону, правильна мова викладення матеріалу.

3 бали – відповідність еталону, помилки в граматиці та/або орфографії, мовленні.

2 бали – зміст відповіді має стосунок до предмету запитання, проте не відповідає еталону, містить суттєві граматичні, орфографічні, мовленнєві помилки, які ускладнюють розуміння відповіді або викривляють зміст повідомлення.

1 бал – наявність відповіді, яка не відповідає еталону, та/або не має стосунку до предмету запитання, містить суттєві граматичні, орфографічні, мовленнєві помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення.

6.4. Критерії оцінювання *розв'язання задач*:

5 балів: отримано правильну відповідь (згідно з еталоном), використано формули (алгоритми) з поясненням змісту окремих їх складових, зазначено одиниці виміру під час кожної дії.

4 бали: отримано правильну відповідь з незначними неточностями згідно з еталоном, використано формули (алгоритми) з поясненням змісту окремих їх складових, зазначено одиниці виміру під час кожної дії.

3 бали: отримано неправильну відповідь, проте використано формули (алгоритми) з поясненням змісту окремих їх складових, зазначено одиниці виміру під час кожної дії.

2 бали: отримано неправильну відповідь, не використано формули (алгоритми) з поясненням змісту окремих їх складових, не зазначено одиниці виміру під час кожної дії.

1 бал: наведено неправильну відповідь, до якої не надано жодних пояснень.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів) що можуть використовуватися в освітньому процесі. Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка».

http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика.

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Office 365 та відвідування групи дисципліни у Microsoft Teams.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота у рамках дисципліни дистанційно у додатку Microsoft Moodle (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладача стосовно дисципліни мають надсилатися на університетську електронну пошту або до групи в Teams.

7.3. Політика щодо перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять.

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим.

Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності.

Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи.

Здобувачу вищої освіти, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших здобувачів вищої освіти, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби).

Практичні заняття не проводяться повторно, ці оцінки неможливо отримати під час консультацій або інших додаткових годин спілкування з викладачем. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватися дистанційно - в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.6. Бонуси. Здобувачі вищої освіти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

7.7. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачам вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

8. Методи навчання

Під час *лекцій та практичних занять* будуть застосовані такі методи навчання:

Пояснення. Тлумачення понять, явищ, принципів, термінів тощо, переважно під час викладання нового матеріалу.

Навчальна дискусія. Це обговорення важливого питання, обмін думками між здобувачами вищої освіти та/або викладачем, спрямовані не лише на засвоєння нових знань, а й на створення емоційно насиченої атмосфери, яка б сприяла глибокому проникненню в істину.

Ілюстрування. Застосування презентацій та іншого медіа-контенту для підкріплення матеріалу, який пояснюється, обговорюється або завдань, які виконуються.

Демонстрування. Показ викладачем навчальних матеріалів у динаміці (використання фахових програм, формул, ситуацій тощо).

Письмові та усні контрольні завдання. Самостійна концентрація та відтворення отриманих знань та навичок в умовах обмеженого часу та джерел інформації.

Розв'язання задач. Алгоритмічний пошук рішення через застосування типових прийомів, який на відміну від рішення кейсів, не вимагає ідентифікації проблеми та оригінальних підходів до її розв'язання.

Демонстрація та обговорення презентацій. Наочний показ медіа-супроводу усного виступу з елементами дискусії.

Порівняння. За його допомогою встановлюють спільні і відмінні ознаки предметів і явищ.

Вправи. За своєю суттю вони є багаторазовим повторенням певних дій або видів діяльності з метою їх засвоєння, яке спирається на розуміння і супроводжується свідомим контролем і корегуванням. У навчальному процесі використовують такі види вправ: *підготовчі* (готують здобувачів вищої освіти до сприймання нових знань і способів їх застосування на практиці); *вступні* (сприяють засвоєнню нового матеріалу на основі розрізнення споріднених понять і дій); *пробні* (перші завдання на застосування щойно засвоєних знань); *тренувальні* (сприяють формуванню навичок у стандартних умовах: за

зразком, інструкцією, завданням); *творчі* (за змістом і методикою виконання наближаються до реальних життєвих ситуацій); *контрольні* (переважно навчальні: письмові, графічні, практичні вправи).

Метод аналізу. Сутність його полягає у вивченні предметів чи явищ за окремими ознаками і відношеннями, у поділі на елементи, осмисленні зв'язків між ними.

8 Рекомендовані джерела інформації

Базові

1. Грещак М.Г. Управління витратами: навчально – методичний посібник для самостійного вивчення / М.Г. Грещак, О.С. Коцюба. – К.: КНЕУ, 2008.–358 с.
2. Кузьмін О.Є. Методичні положення щодо контролювання та регулювання витрат підприємства / О.Є. Кузьмін // Економіка і прогнозування. – 2009. – № 1. – С. 134- 144.
3. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: [підруч. для студ. вищ. навч. закл.] / С.Ф. Покропивний. – К.: КНЕУ, 2000. – 528с.
4. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: [навч. посіб.] / Г.В. Савицька. – К.: Знання, 2005. – 662с.
5. Турило А.М. Управління витратами підприємства: навч. посіб. / А.М Турило, Ю.Б Кравчук., А.А Турило. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 120 с.
6. Цал-Цалко Ю. С. Витрати підприємства: навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів] / Ю. С. Цал-Цалко . – К.: ЦУЛ, 2002. – 655 с.

Додаткові

1. Дікань Л.В. Мінімізація витрат виробництва в умовах ринкової економіки / Л.В. Дікань, О.О. Калініченко. – Х.: Гриф, 2009. – 79 с.
2. Економіка виробничого підприємства: [навч. посібник] / [Й.М. Петрович, І.О. Будіщева, І.Т. Устінова та ін.]; за ред. Й. М. Петровича. – Львів: Оскарт, 2006. – 416 с.
3. Кучер В.А. Моделювання процесу управління витратами на промисловому підприємстві / В.А. Кучер // Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія: Економічна. – Донецьк. – 2010. – № 82. – С. 187-194
4. Назарчук Т. Структура ефективної системи управління витратами підприємств / Т. Назарчук // Регіональна економіка. – 2008. – № 3. – С.50-57.
5. Патрин Г.О. Формування стратегічної моделі управління витратами підприємства / Г.О. Патрин // Фінанси України. – 2010. – № 11. – С. 124-133.